

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 21. decembra 2016 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Štátna pomoc — Pomoc poskytnutá Belgickým kráľovstvom v prospech finančných družstiev skupiny ARCO — Systémy ochrany vkladov — Smernica 94/19/ES — Pôsobnosť — Záručná schéma na ochranu podielov členov, fyzických osôb, družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore — Vylúčenie — Články 107 a 108 ZFEÚ — Rozhodnutie Komisie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom“

Vo veci C-76/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Grondwettelijk Hof (Ústavný súd, Belgicko) z 5. februára 2015 a doručený Súdnemu dvoru 19. februára 2015, ktorý súvisí s konaním:

Paul Vervloet,

Marc De Wit,

Edgard Timperman,

Godelieve Van Braekel,

Patrick Beckx,

Marc De Schryver,

Guy Deneire,

Steve Van Hoof,

Organisme voor de financiering van pensioenen Ogeo Fund,

Gemeente Schaarbeek,

Frédéric Ensich Famenne

proti

Ministerraad,

za účasti:

Arcofin CVBA,

* Jazyk konania: holandčina.

Arcopar CVBA,

Arcoplus CVBA,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory M. Ilešič, sudcovia A. Prechal, A. Rosas (spravodajca), C. Toader a E. Jarašiūnas,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 6. apríla 2016,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- P. Vervloet, M. De Wit, E. Timperman, G. Van Braekel, P. Beckx, M. De Schryver, G. Deneire a S. Van Hoof, v zastúpení: K. Geelen, E. Monard a W. Moonen, advocaten,
- Organisme voor de financiering van pensioenen Ogeo Fund, v zastúpení: J. Bourtembourg a F. Belleflamme, avocats,
- Arcofin CVBA, Arcopar CVBA a Arcoplus CVBA, v zastúpení: A. Verlinden, R. Martens a C. Maczkovics, advocaten,
- belgická vláda, v zastúpení: J.-C. Halleux a C. Pochet, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci S. Ryelandt a P. De Bock, advocaten,
- Európska komisia, v zastúpení: P.-J. Loewenthal, L. Flynn a A. Nijenhuis, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 2. júna 2016,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka jednak výkladu článkov 2 a 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/19/ES z 30. mája 1994 o systémoch ochrany vkladov (Ú. v. ES L 135, 1994, s. 5; Mim. vyd. 06/002 s 252), zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/1/ES z 9. marca 2005 (Ú. v. EÚ L 79, 2005, s. 9, ďalej len „smernica 94/19“), a jednak platnosti rozhodnutia Komisie 2014/686/EÚ z 3. júla 2014 o štátnej pomoci SA.33927 (12/C) (ex11/NN), ktorú poskytlo Belgicko – Záručná schéma na ochranu podielov individuálnych členov finančných družstiev (Ú. v. EÚ L 284, 2014, s. 53, ďalej len „rozhodnutie z 3. júla 2014“), ako aj výkladu článku 108 ods. 3 ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Paulom Vervloetom, Marcom De Witom, Edgardom Timpermanom, Godelievou Van Braekelovou, Patrickom Beckxom, Marcom De Schryverom, Guyom Deneirom a Stevom Van Hoofom, Organisme voor de financiering van pensioenen Ogeo Fund (Orgán pre financovanie dôchodkov), Gemeente Schaarbeek (Obec Schaerbeek, Belgicko) a Frédéricom Enschem Famennom proti Ministerraad (Rada ministrov, Belgicko), ktorého predmetom je zlučiteľnosť záručnej schémy podielov schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore, zavedenej na základe článku 36/24 § 1 ods. 1 bodu 3 wet tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank

van België (zákon, ktorým sa stanovuje základný štatút Belgickej národnej banky) z 22. februára 1998 (*Belgisch Staatsblad*, 28. marec 1998, s. 9377), v znení koninklijk besluit betreffende de evolutie van de toezichtsarchitectuur voor de financiële sector (kráľovský výnos, ktorým sa vykonáva vývoj štruktúr finančného dohľadu) z 3. marca 2011 (*Belgisch Staatsblad*, 9. marec 2011, s. 15623) (ďalej len „zákon z 22. februára 1998“), so zásadou rovnosti zaobchádzania vyplývajúcou z belgickej Ústavy.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 94/19

- 3 Smernica 94/19 bola zrušená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/49/EÚ zo 16. apríla 2014 o systémoch ochrany vkladov (Ú. v. EÚ L 173, 2014, s. 149). Keďže k tomuto zrušeniu došlo až s účinnosťou od 4. júla 2015, na danú vec sa uplatní smernica 94/19.

- 4 Prvé, ôsme, šestnásť a sedemnásť odôvodnenie smernice 94/19 uvádzali:

„keďže v súlade cieľmi tejto zmluvy [ES] treba napomáhať [podporovať – *neoficiálny preklad*] zosúladený rozvoj činnosti úverových inštitúcií v celom spoločenstve odstraňovaním všetkých obmedzení práva ustanovovania a slobody poskytovania služieb, zvyšujúc súčasne stabilitu bankového systému a ochranu vkladateľov;

...

keďže zosúladenie sa musí obmedziť na hlavné prvky systému ochrany vkladov a zaručiť výplatu náhrady vypočítanej na základe zosúladenej minimálnej úrovne počas veľmi krátkeho obdobia;

...

keďže na jednej strane minimálna úroveň ochrany predpísaná v tejto smernici by nemala ponechať príliš veľkú časť vkladov bez ochrany v záujme ochrany spotrebiteľa, ako aj stability finančného systému; keďže na strane druhej by nebolo vhodné vnucovať v celom spoločenstve úroveň ochrany, ktorá by mohla v určitých prípadoch podnietiť nespoľahlivé spravovanie úverových inštitúcií; keďže by bolo treba brať do úvahy náklady na financovanie systémov; keďže by sa javilo primeraným stanoviť zosúladenú minimálnu úroveň náhrad na 20 000 [eur]; keďže by mohli byť potrebné obmedzené prechodné úpravy, aby sa umožnilo systémom dodržať túto čiastku;

keďže niektoré členské štáty ponúkajú vkladateľom vyššie krytie ich vkladov, než je zosúladená minimálna úroveň ochrany stanovená v tejto smernici; keďže sa nezdá byť vhodným požadovať, aby takéto systémy, z ktorých určité boli zavedené len nedávno v dôsledku odporúčania [Komisie] 87/63/EHS [z 22. decembra 1986, týkajúceho sa zavádzania systémov ochrany vkladov v spoločenstve [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 33, 1987, s. 16)], boli zmenené a doplnené vzhľadom na tento bod“.

- 5 Článok 1 body 1 a 4 tejto smernice stanovovali:

„Na účely tejto smernice:

1. „vklad“ je aktívny zostatok, ktorý vznikne z peňažných prostriedkov ponechaných na účte alebo z dočasných úložiek vyplývajúcich z bežných bankových činností, ktoré musí úverová inštitúcia splatiť v zmysle platných zákonných a zmluvných podmienok, ako aj z pohľadávok potvrdených listinou vydanou úverovou inštitúciou.

Podiely v stavebných spoločnostiach Spojeného kráľovstva a Írska okrem podielov kapitálového charakteru v zmysle článku 2 sa považujú za vklady.

Dlhopisy, ktoré spĺňajú podmienky predpísané v článku 22 ods. 4 smernice Rady 85/611/EHS z 20. decembra 1985 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) [(Ú. v. ES L 375, 1985, s. 3; Mim. vyd. 06/001, s. 139)], sa nepovažujú za vklady.

...

...

4. „úverová inštitúcia“ je podnik, ktorého činnosť spočíva v prijímaní vkladov alebo iných splatiteľných peňažných prostriedkov od verejnosti a poskytovaní úverov na jeho vlastný účet“.

6 Podľa článku 2 smernice 94/19:

„Z náhrad prostredníctvom systémov ochrany vkladov sa vylučujú nasledujúce vklady a listiny:

...

— všetky listiny, ktoré by patrili pod definíciu „vlastné finančné zdroje“ v článku 2 smernice Rady 89/299/EHS zo 17. apríla 1989 o vlastných finančných zdrojoch úverových inštitúcií [Ú. v. ES L 124, 1989, s. 16],

...“

7 Článok 3 ods. 1 prvý pododsek smernice 94/19 stanovoval:

„Každý členský štát zabezpečí, aby na jeho území bol zavedený a oficiálne uznaný jeden alebo viac systémov ochrany vkladov. Okrem okolností uvedených v druhom pododseku a v odseku 4 žiadna úverová inštitúcia povolená v tomto členskom štáte podľa článku 3 [prvej smernice Rady 77/780/EHS z 12. decembra 1977 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa začatia a výkonu činnosti úverových inštitúcií [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 322, 1977, s. 30)], nemôže prijímať vklady, ak nie je členom takéhoto systému.“

Smernice 77/780 a 89/299

8 Smernice 77/780 a 89/299 boli zrušené a nahradené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES z 20. marca 2000 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (Ú. v. ES L 126, 2000, s. 1; Mim. vyd. 06/003, s. 272), ktorá bola zrušená a nahradená s účinnosťou od 1. januára 2014 smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (Ú. v. EÚ L 177, 2006, s. 1), ktorá bola zase s účinnosťou k 31. decembru 2013 zrušená a nahradená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES (Ú. v. EÚ L 176, 2013, s. 338).

9 Článok 1 smernice 77/780 znel takto:

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

— „úverová inštitúcia“ je podnik, ktorého činnosťou je prijímanie vkladov alebo iných splatných zdrojov od verejnosti a poskytovanie úverov na vlastný účet,

...“

10 Článok 1 ods. 2 smernice 89/299 stanovoval:

„Na účely tejto smernice sa úverovými inštitúciami rozumejú podniky, na ktoré sa vzťahuje smernica [77/780..., naposledy zmenená smernicou Rady 86/524/EHS z 27. októbra 1986 (Ú. v. ES L 309, 1986, s. 15)].“

11 Článok 2 smernice 89/299 stanovoval:

„1. Pokiaľ v článku 6 nie je ustanovené inak, nekonsolidované vlastné zdroje úverových inštitúcií pozostávajú z týchto položiek:

1) základné imanie v zmysle článku 22 smernice 86/635/EHS [Rady z 8. decembra 1986 o ročnej účtovnej závierke a konsolidovaných účtoch bánk a iných finančných inštitúcií (Ú. v. ES L 372, 1986, s. 1; Mim. vyd. 06/001, s. 157)] v splatenej výške plus účet emisného ážia, ale bez kumulatívnych prioritných akcií;

...“

Smernica 2006/48

12 Článok 4 smernice 2006/48, zmenenej a doplnenej s účinnosťou od 7. decembra 2009 smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/111/ES zo 16. septembra 2009 (Ú. v. EÚ L 302, 2009, s. 97) (ďalej len „smernica 2006/48“), stanovoval:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „úverová inštitúcia“ je podnik, ktorého podnikateľskou činnosťou je prijímanie vkladov alebo iných návratných zdrojov od verejnosti a poskytovanie úverov na vlastný účet,

...“

13 Článok 57 prvý odsek smernice 2006/48 stanovoval:

„Pokiaľ v článku 66 nie je ustanovené inak, nekonsolidované vlastné zdroje úverových inštitúcií pozostávajú z týchto položiek:

a) základné imanie v zmysle článku 22 smernice 86/635/EHS v splatenej výške plus súvisiace účty emisného ážia, ktoré úplne pokryje straty pri bežnej činnosti a v prípade konkurzu alebo likvidácie sa radí za všetky ostatné pohľadávky;

...“

Smernica 86/635

- 14 Článok 22 smernice 86/635, nazvaný „Pasíva: Položka 9 – Upísané základné imanie“, znie takto:

„Táto položka bude zahŕňať všetky sumy bez ohľadu na ich momentálne označenie, ktoré sa v súlade s právnou štruktúrou príslušnej inštitúcie pokladajú za kmeňové základné imanie upísané akcionármi alebo inými vlastníkmi.“

Belgické právo

- 15 Článok 36/24 § 1 zákona z 22. februára 1998 stanovuje:

„V prípade, že vypukne kríza na finančnom trhu alebo nastane vážna hrozba systémovej krízy, môže kráľ na základe stanoviska banky v záujme obmedzenia jej rozsahu alebo následkov:

1. prijímať doplňujúce nariadenia alebo nariadenia o výnimke k zákonu z 9. júla 1975 o kontrole poisťovní, k zákonu z 2. januára 1991 o trhu so štátnymi dlhopismi a nástrojmi monetárnej politiky, k zákonu z 22. marca 1993 o postavení a kontrole úverových inštitúcií, k zákonu zo 6. apríla 1995 o postavení a kontrole úverových inštitúcií, k zákonu z 2. augusta 2002 o dohľade nad finančným sektorom a finančnými službami, ku knihe VIII hlave III kapitole II oddielu III zákona o obchodných spoločnostiach a ku kráľovskému výnosu č. 62 o úschove zastupiteľných finančných nástrojov a o vyrovnaní operácií s týmito nástrojmi, koordinovaný kráľovským výnosom z 27. januára 2004;
2. zaviesť systém, prostredníctvom ktorého sa poskytne štátna záruka za záväzky, ktoré prijali inštitúcie podliehajúce na základe uvedeného zákona dohľadu, určené kráľom, alebo sa poskytne štátna záruka za určité pohľadávky, ktoré vlastní tieto inštitúcie;
3. zaviesť systém, eventuálne prostredníctvom nariadení prijatých podľa bodu 1, ktorý slúži na to, aby spoločníkom fyzickým osobám poskytol štátnu záruku za náhradu ich podielu na majetku družstiev, ktoré boli schválené podľa kráľovského výnosu z 8. januára 1962, ktorým sa stanovujú podmienky pre povolenie vnútroštátnych združení družstiev a družstiev, ktoré sú subjekty podliehajúce dohľadu na základe vyššie uvedeného zákona alebo ktoré investovali najmenej polovicu svojich aktív do subjektu, ktorý podlieha takému dohľadu;

...“

- 16 Článok 3 koninklijk besluit tot uitvoering van de wet van 15 oktober 2008 houdende maatregelen ter bevordering van de financiële stabiliteit en inzonderheid tot instelling van een staatsgarantie voor verstrekte kredieten en andere verrichtingen in het kader van de financiële stabiliteit, voor wat betreft de bescherming van de deposito 's, de levensverzekeringen en het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen, en tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (kráľovský výnos, ktorým sa vykonáva zákon z 15. októbra 2008 o stanovení opatrení na podporu finančnej stability a predovšetkým o zavedení štátnej záruky za poskytnuté úvery a iné operácie uskutočnené v rámci finančnej stability, pokiaľ ide o ochranu vkladov, životných poistení a majetok schválených družstiev, a ktorým sa mení a dopĺňa zákon z 2. augusta o dohľade nad finančným sektorom a finančnými službami) zo 14. novembra 2008 (*Belgisch Staatsblad*, 17. november 2008, s. 61285), v znení koninklijk besluit (kráľovský výnos) z 10. októbra 2011 (*Belgisch Staatsblad*, 12. október 2011, s. 62641) (ďalej „kráľovský výnos zo 14. novembra 2008“), stanovuje:

„V rámci Caisse des Dépôts et Consignations [Vkladový a konsignačný úrad] sa vytvorili fondy, nazvané ‚Mimoriadne fondy na ochranu vkladov, životného poistenia a majetku schválených družstiev‘.

Kráľ upraví organizáciu a fungovanie fondov upravených v prvom odseku.“

- 17 Článok 4 ods. 3 kráľovského výnosu zo 14. novembra 2008 stanovuje:

„Na základe ich žiadosti sa môžu na fonde zúčastniť družstvá schválené podľa kráľovského výnosu z 8. januára 1962, ktorým sa stanovujú podmienky pre povolenie vnútroštátnych združení družstiev a družstiev, ktoré sú subjektmi podliehajúcimi dohľadu na základe článku 36/24 § 2 zákona z 22. februára 1998 alebo ktoré investovali najmenej polovicu svojich aktív priamo alebo nepriamo do takých subjektov.

Žiadosť upravenú v prvom odseku treba adresovať doporučeným listom ministrovi financií.

...“

- 18 Článok 1 ods. 1 koninklijk besluit tot toekenning van een garantie tot bescherming van het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen (kráľovský výnos na ochranu majetku schválených družstiev), zo 7. novembra 2011 (*Belgisch Staatsblad*, 18. november 2011, s. 68640, ďalej len „kráľovský výnos zo 7. novembra 2011“), stanovuje:

„Na základe článku 4 ods. 3 kráľovského výnosu zo 14. novembra 2008 bolo vyhovené žiadosti týchto schválených družstiev:

— [Arcopar],

— [Arcofin],

— [Arcoplus]

...“

- 19 Podľa článku 3 kráľovského výnosu zo 7. novembra 2011 nadobudol tento výnos účinnosť 14. októbra 2011.

Rozhodnutie z 3. júla 2014

- 20 V odôvodnení 1 rozhodnutia z 3. júla 2014 Európska komisia uvádza, že listom zo 7. novembra 2011 „belgický štát oznámil Komisii zriadenie záručnej schémy... na ochranu podielov individuálnych členov renomovaných finančných družstiev, ktoré podliehajú prudenciálnemu dohľadu Belgickej národnej banky..., alebo ktoré investovali najmenej polovicu svojich aktív do subjektu podliehajúcemu takémuto dohľadu (ďalej len ‚finančné družstvá‘)“.

- 21 Odôvodnenie 8 tohto rozhodnutia je súčasťou úvodu opisu „Genézy oznámeného opatrenia“ zo strany Komisie. Uvádza:

„Skupina Dexia 30. septembra 2008 oznámila zvýšenie kapitálu vo výške 6,4 miliárd [eur], ktoré bolo upísané jej existujúcim akcionárom (medzi ktorými bola aj skupina ARCO) a belgickým, francúzskym a luxemburským orgánom. Belgický minister financií, ktorý bol vo funkcii v období udelenia štátnej pomoci skupine Dexia v roku 2008, vysvetlil pred osobitným výborom belgického parlamentu na preskúmanie okolností likvidácie skupiny Dexia, že na základe žiadostí o zásah v prospech skupiny ARCO bolo v septembri/októbri 2008 prijaté politické rozhodnutie zaviesť družstevnú záručnú schému. Vysvetlil, že na dosiahnutie dohody o skupine Dexia musela vláda zároveň prijať rozhodnutie [predovšetkým] o ARCO... Z vyhlásení súčasného belgického ministra financií ďalej vyplýva, že záväzok z roku 2008 bol prijatý aj preto, aby skupina ARCO súhlasila s účasťou na záchrane skupiny Dexia...“

22 V odôvodnení 9 uvedeného rozhodnutia Komisia uvádza, že belgická vláda 10. októbra 2008 v tlačovej správe útvarov ministra financií oznámila prijatie okrem iného rozhodnutia zriadiť schému podobnú existujúcemu systému ochrany vkladov pre iné finančné produkty, konkrétne podiely finančných družstiev.

23 Odôvodnenie 10 toho istého rozhodnutia je formulované takto:

„Premiér a minister financií 21. januára 2009 v spoločnej tlačovej správe potvrdili záväzok prijatý predchádzajúcou vládou..., pokiaľ ide o zavedenie družstevnej záručnej schémy... V ten istý deň skupina ARCO zverejnila túto tlačovú správu belgickej vlády na svojej internetovej lokalite. Ostatné finančné družstvá sa naopak dištancovali od analógie medzi vkladmi a podielmi finančných družstiev, na ktorú sa nepriamo poukazuje v rámci družstevnej záručnej schémy...”

24 V odôvodneniach 11 až 15 rozhodnutia z 3. júla 2014 Komisia opisuje legislatívny postup, ktorý viedol k prijatiu oznámeného opatrenia, takto:

„(11) Belgický parlament 15. októbra 2008 schválil zákon..., ktorý belgickej vláde umožnil prijať opatrenia zamerané na podporu finančnej stability. Belgicko 14. novembra 2008... vydalo kráľovský výnos, ktorým sa zvýšila suma chránená systémom ochrany vkladov úverových inštitúcií na 100 000 [eur], a súčasne sa zaviedla podobná záručná schéma pre produkty životného poistenia ,triedy 21‘...

(12) Belgicko 14. apríla 2009... pozmenilo zákon z 15. októbra 2008, ktorým sa prostredníctvom kráľovského výnosu vláde povoľuje zaviesť záručný systém pre splatený kapitál použitý na vyplatenie príslušného podielu kapitálu individuálnym členom finančných družstiev. Kráľovským výnosom z 10. októbra 2011... Belgicko pozmenilo kráľovský výnos zo 14. novembra 2008. Kráľovský výnos z 10. októbra 2011 obsahuje doplňujúce technické podrobnosti o družstevnej záručnej schéme.

...

(14) Dňa 13. októbra 2011 tri družstvá skupiny ARCO... predložili žiadosť o pristúpenie k družstevnej záručnej schéme. Belgická vláda schválila túto žiadosť v kráľovskom výnose zo 7. novembra 2011...

...”

25 V odôvodnení 80 a nasledujúcich odôvodneniach tohto rozhodnutia Komisia uvádza svoje posúdenie oznámeného opatrenia.

26 Pokiaľ ide o určenie príjemcu tohto opatrenia, Komisia v odôvodnení 81 uvedeného rozhodnutia uvádza, že medzi skupinou ARCO, do ktorej patria schválené družstvá Arcopar, Arcoplus a Arcofin (ďalej len spoločne „družstvá skupiny ARCO“), ktorá sa od roku 2001 stala hlavným akcionárom spoločnosti Dexia, a ostatnými finančnými družstvami, ktoré sú potenciálne oprávnené využiť družstevnú záručnú schému, je veľký rozdiel.

27 Odôvodnenia 82 až 84 rozhodnutia z 3. júla 2014 stanovujú:

„(82) Z opisu skutočností... jednoznačne vyplýva, že družstevná záručná schéma bola od začiatku šitá na mieru skupiny ARCO, ktorá sa ocitla v ťažkej situácii z dôvodu investovania do spoločnosti Dexia. Skupina ARCO bola nakoniec jediným finančným družstvom, ktoré požiadalo o účasť na opatrení.

- (83) Pokiaľ ide o ostatné finančné družstvá, Komisia poznamenáva, že účasť v družstevnej záručnej schéme je voliteľná, že Rada ministrov mohla rozhodnúť, či pripustí alebo nepripustí družstvo k družstevnej záručnej schéme, a prípadne aj za akých podmienok, že žiadne iné finančné družstvá nepožiadali o vstup do schémy a že niektoré sa od nej aktívne dištancovali. Komisia takisto konštatuje, že žiadne iné finančné družstvo nemalo problémy súvisiace s investíciami v rovnakom rozsahu ako tie, na ktoré narazila skupina ARCO v prípade spoločnosti Dexia.
- (84) Komisia preto dospela k záveru, že jediným skutočným príjemcom družstevnej záručnej schémy vykonávajúcim hospodársku činnosť bola skupina ARCO.“
- 28 V odôvodnení 90 tohto rozhodnutia Komisia dospela k záveru, že oznámenie a vykonávanie družstevnej záručnej schémy sa musí považovať za to isté opatrenie z dôvodov uvedených v odôvodneniach 85 až 89 uvedeného rozhodnutia:
- „(85) Komisia poznamenáva, že vláda 10. októbra 2008... rozhodla o opatrení a oznámila ho. Je zrejmé, že belgická vláda prijala rozhodnutie o sprístupnení družstevnej záručnej schémy skupine ARCO v čase vytvorenia opatrenia v prospech spoločnosti Dexia v roku 2008... Ďalšie podrobnosti o opatrení boli poskytnuté v tlačovej správe z 21. januára 2009. Závazok vlády sa začal premietat do právnej podoby až neskôr.
- (86) Komisia poznamenáva, že formulácia a výrazy (‘décidé’ – rozhodla, ‘l’engagement’ – záväzok) použité v tlačových správach z 10. októbra 2008 a 21. januára 2009 jednoznačne dosvedčujú prijatie záväzku a oprávnenie umožňujú domnievať sa, že opatrenie bude vykonané.
- (87) Tlačové správy boli zároveň zaslané oficiálnymi kanálmi – tlačovú správu z 10. októbra 2008 zaslali útvary ministerstva financií a tlačová správa z 10. januára 2009 bola zaslaná v mene premiéra a ministra financií. Opakovaným poskytovaním týchto správ médiám sa posilnilo ich pridružené posolstvo.
- (88) Komisia poznamenáva, že už v čase tlačovej správy z 10. októbra 2008 bolo zrejmé, že družstevná záručná schéma bude predstavovať rozšírenie systému ochrany vkladov. Tlačová správa z 21. januára 2009 obsahovala ďalšie technické podrobnosti. Po jej zverejnení ju skupina ARCO zverejnila na svojej webovej lokalite s očividným cieľom upokojiť svojich individuálnych členov. Komisia okrem toho konštatuje ucelenosť opatrenia v postupe času, keďže opatrenie sa významne nezmenilo od jeho pôvodného oznámenia 10. októbra 2008 do prijatia konečného kráľovského výnosu.
- (89) Súdny dvor vo svojom rozsudku [z 19. marca 2013, Bouygues a Bouygues Télécom/Komisia a i. a Komisia/Francúzsko a i. (C-399/10 P a C-401/10 P, EU:C:2013:175)] potvrdil, že oznámenie opatrenia a jeho skutočné vykonávanie sa môžu považovať za ten istý zásah, ak je to opodstatnené vzhľadom na jeho načasovanie a účelnosť, ako aj na situáciu podniku v čase tohto zásahu. Pokiaľ ide o predmetné opatrenie, Belgicko 10. októbra 2008 rozhodlo o opatrení a oznámilo opatrenie, ktoré bolo neskôr vykonané s rovnakým cieľom v súvislosti s pôvodným cieľovým príjemcom. Komisia navyše vo svojich vlastných rozhodnutiach už od dátumu oznámenia považovala oznámenie a vykonávanie za to isté opatrenie a domnievala sa, že opatrenie poskytuje výhodu... Belgický minister financií, ktorý bol vo funkcii v máji 2014, označil opatrenie za záväzok prijatý v roku 2008...”

29 Preskúmanie existencie pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa uvádza v odôvodneniach 91 až 110 rozhodnutia z 3. júla 2014. Jeho odôvodnenie 99, ktoré sa týka podmienky použitia štátnych prostriedkov, znie takto:

„(99) Pokiaľ ide o pripísateľnosť opatrenia Belgicku, je zrejmé, že družstevná záručná schéma sa nemôže považovať za transpozíciu smernice [94/19]. V tejto smernici sa od členských štátov vyžaduje, aby zaviedli systém ochrany vkladov pre úverové inštitúcie a v článku 2 sa výslovne uvádza, že z náhrad prostredníctvom systémov ochrany vkladov sa vylučujú všetky listiny, ktoré by patrili pod definíciu vlastné finančné zdroje úverových inštitúcií. Ak sa členský štát rozhodne zriadiť iné systémy náhrad na zabezpečenie iných finančných produktov, takéto rozhodnutie nepodlieha právu Únie, ale predstavuje vlastnú iniciatívu členského štátu...”

30 Odôvodnenia 101 až 107 tohto rozhodnutia týkajúce sa selektívnej výhody uvádzajú:

„(101) Opatrenie je taktiež jednoznačne selektívne. V prvom rade sa vzťahuje iba na podielnikov finančného družstva, a nie na držiteľov investičných produktov, ktoré vydávajú konkurenčné podniky. Finančné subjekty poskytujúce finančné prostriedky na trhu s konzervatívnymi dlhopismi či na peňažnom trhu alebo vzájomné fondy so zaručeným kapitálom teda nemohli ponúknuť svojim klientom podobnú záruku. Belgicko potvrdzuje, že podiely, ktoré vlastní individuálni členovia finančných družstiev, sú v zásade vklady... Niekoľko faktov, ktoré predložilo Belgicko, však odkazuje na družstvá vo všeobecnosti, a nie na finančné družstvá. Opis podielov finančných družstiev, ktorý poskytlo Belgicko, navyše neobsahuje žiadny odkaz na relevantné informácie, ako sú riziká súvisiace s investovaním do týchto nástrojov..., riziká, ktoré vklady neobsahujú.

(102) Selektívna povaha opatrenia je tiež zjavná pri porovnaní zaobchádzania s finančnými družstvami so zaobchádzaním s inými renomovanými nefinančnými družstvami. Belgicko vychádza z rozsudku [z 8. septembra 2011, *Paint Graphos* a i. (C-78/08 až C-80/08, EU:C:2011:550),] s cieľom odôvodniť osobitné zaobchádzanie s individuálnymi členmi finančných družstiev...

(103) Komisia sa domnieva, že tvrdenie Belgicka nemožno prijať, pretože povaha výhody poskytnutej opatrením je kvalitatívne odlišná od výhody, ktorú Súdny dvor skúmal vo veci *Paint Graphos* [a i. (C-78/08 až C-80/08)]. Opatrenie zavedené Belgickom zahŕňa poskytnutie výhody, a nie oslobodenie od dane alebo oslobodenie od platenia poplatku. Trojstupňovú analýzu Súdneho dvora na posúdenie toho, či daňová výhoda alebo oslobodenie od dane je selektívne, preto nemožno uplatniť na toto opatrenie.

(104) V každom prípade, aj keby judikatúra vo veci *Paint Graphos* [a i. (C-78/08 až C-80/08)] bola uplatniteľná na predmetné opatrenie, jeho konkrétne prvky potvrdzujú, že má selektívnu povahu.

(105) Po prvé Komisia poznamenáva, že vec *Paint Graphos* [a i. (C-78/08 až C-80/08)] sa vzťahuje na všetky družstvá výrobcov a pracovníkov, a nie na pomerne obmedzený podsektor, ako sú finančné družstvá. Ak, ako to tvrdí Belgicko, je vhodné osobitne zaobchádzať so „skutočnými“ družstvami, toto osobitné zaobchádzanie by sa malo uplatňovať na všetky renomované družstvá. Samotná skutočnosť, že opatrenie je obmedzené na finančné družstvá, je teda dostatočná na preukázanie jeho selektívnej povahy.

(106) Po druhé Komisia konštatuje, že podľa Belgicka si zjavne finančné družstvá zaslúžili dodatočné výhody od 10. októbra 2008. Komisia poznamenáva, že od tohto dátumu historické renomované družstvá získali určitú podobu priaznivého zaobchádzania, ktoré vyplývalo z ich osobitného postavenia, a to vo forme oslobodenia od zrážkovej dane z huteľného majetku... V tomto rozhodnutí Komisia nezaujme stanovisko k tomu, či daňová výhoda bola alebo nebola

pomerná, no domnieva sa, že neexistoval žiadny dôvod na to, aby sa náhle 10. októbra 2008 zaviedlo doplňujúce odškodnenie alebo ochrana v prospech podnikov, ktoré mali postavenie finančného družstva.

(107) Aj keby Komisia na podnet Belgicka uskutočnila analýzu vychádzajúcu z rozsudku [z 8. septembra 2011, vo veci Paint Graphos a i. (C-78/08 až C-80/08, EU:C:2011:550)], domnieva sa, že neexistujú žiadne dôvody na poskytnutie 100 % záruky pre individuálnych členov skupiny ARCO..., ktorej subjekty boli spoločnosti s ručením obmedzeným. Vzhľadom na povahu týchto spoločností podľa ustanovení všeobecných belgických predpisov v oblasti práva spoločností si individuálni členovia skupiny ARCO mali byť vedomí skutočnosti, že mohli prísť o celý svoj kapitál v prípade likvidácie... Okrem toho stopercentná ochrana upísaného kapitálu individuálnych členov finančných družstiev nie je pomerným opatrením..., keďže by to predstavovalo ochranu členov voči všetkým rizikám, čím by sa vytvorila neoprávnená výhoda pre podniky, v ktorých sú členmi...”

31 Preskúmanie narušenia hospodárskej súťaže a skutočnosti, že obchody medzi členskými štátmi boli ovplyvnené, je uvedené v odôvodneniach 108 a 109 rozhodnutia z 3. júla 2014. Tieto odôvodnenia znejú takto:

„(108) Družstevná záručná schéma poskytuje finančným družstvám výhodu, ktorú nemajú subjekty ponúkajúce retailové investičné produkty ani iné nefinančné renomované družstvá. Vďaka tomuto opatreniu sa skupine ARCO podarilo dlhšie si udržať podiel na trhu. Skupina ARCO zaznamenala odlev kapitálu až neskôr a na nižšej úrovni, než odlev, ktorý by zaznamenala v prípade neexistencie opatrenia. Z toho vyplýva, že ostatné subjekty, ktoré museli čeliť konkurencii na základe vlastných schopností a nemohli sa spoliehať na družstevnú záručnú schému, nemohli využiť kapitál, ktorý by bol k dispozícii na investovanie. Družstevná záručná schéma teda naruša hospodársku súťaž...”

(109) Keď členský štát poskytne pomoc podniku, dotknutá vnútorná činnosť sa môže v jej dôsledku zachovať alebo rozvinúť v takej miere, že sa znížia možnosti (ďalšieho) preniknutia na trh pre podniky zriadené v iných členských štátoch... Vzhľadom na veľký počet medzinárodných poskytovateľov investičných produktov na belgickom trhu má opatrenie bez akýchkoľvek pochybností vplyv na obchod v celej Únii.”

32 Na základe analýzy v odôvodneniach 91 až 109 tohto rozhodnutia dospela Komisia v odôvodnení 110 uvedeného rozhodnutia k záveru, že záručná schéma schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore dotknutom v konaní vo veci samej „zahŕňa zásah štátnych prostriedkov, predstavuje selektívnu výhodu pre skupinu ARCO, naruša hospodársku súťaž a ovplyvňuje obchod v Únii“, a že „splňa všetky kritériá na to, aby sa mohla považovať za štátnu pomoc“. Komisia sa tiež domnieva, že „všetky tieto prvky boli zavedené najneskôr v čase prijatia kráľovského výnosu z 10. októbra 2011, ale výhoda vytvorená opatrením existovala už po oznámení zavedenia opatrenia 10. októbra 2008“.

33 V odôvodneniach 111 až 128 rozhodnutia z 3. júla 2014 Komisia posúdila zlučiteľnosť tejto pomoci s vnútorným trhom. V odôvodnení 129 tohto rozhodnutia dospela k záveru, že uvedenú pomoc „nemožno považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom, pretože nie je primeraná, nevyhnutná ani pomerná na účely uplatňovania článku 107 ods. 3 písm. b) [ZFEÚ], a ani nepatrí do rozsahu pôsobnosti žiadneho z ustanovení, ktoré upravujú zlučiteľnosť štátnej pomoci s vnútorným trhom“.

34 Na záver Komisia v odôvodnení 143 uvedeného rozhodnutia poznamenáva, že „družstevná záručná schéma predstavuje štátnu pomoc v prospech družstiev Arcopar, Arcofin a Arcopolus, ktorú Belgicko nezákonne poskytlo v rozpore s článkom 108 ods. 3 [ZFEÚ]“. V tom istom odôvodnení sa domnieva, že „Belgicko by preto malo zrušiť legislatívny akt, na ktorom sa zakladá družstevná záručná schéma (najmä zákon zo 14. apríla 2009 a kráľovský výnos z 10. októbra 2011) a zabezpečiť vymożenie výhody od družstiev Arcopar, Arcofin a Arcoplus“.

- 35 Článok 1 rozhodnutia z 3. júla 2014 uvádza, že „záručná schéma, ktorú Belgicko neoprávnene poskytlo v rozpore s článkom 108 ods. 3 [ZFEÚ] finančným družstvám [skupiny]... ARCO... je nezlučiteľná s vnútorným trhom“.
- 36 Článok 2 ods. 1 tohto rozhodnutia nariaďuje Belgickému kráľovstvu, aby od príjemcov vymohlo túto pomoc podľa výpočtov Komisie. Článok 2 ods. 4 uvedeného rozhodnutia stanovuje, že „Belgicko sa aj naďalej bude zdržiavať akejkoľvek platby v rámci opatrenia pomoci uvedenej v článku 1 odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia“.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 37 V rámci finančnej krízy a predovšetkým v kontexte rekapitalizácie belgicko-francúzskej spoločnosti Dexia zaviedli belgické orgány podľa článku 36/24 zákona z 22. februára 1998 záručnú schému upravujúcu prostredníctvom Fondu osobitnej ochrany vkladov náhrady prostriedkov do maximálnej výšky 100 000 eur investovaných fyzickými osobami do podielov vydaných finančnými družstvami, ktoré k tejto záručnej schéme pristúpili, v prípade platobnej neschopnosti týchto spoločností. Na základe kráľovského výnosu zo 14. novembra 2008 v znení kráľovského výnosu z 10. októbra 2011 boli spoločnosti skupiny ARCO, jeden z hlavných akcionárov spoločnosti Dexia, kráľovským výnosom zo 7. novembra 2011 prijaté do tohto systému.
- 38 Medzi decembrom 2011 a januárom 2012 podali páni Vervloet, De Wit, Timperman, pani Van Braekelová, páni Beckx, De Schryver, Deneire a Van Hoofe, Orgán pre financovanie dôchodkov Ogeofund, Obec Schaarbeek a pán Ensche Famenne na Raad van State (Štátna rada, Belgicko) žaloby o neplatnosť kráľovských výnosov z 10. októbra a 7. novembra 2011. Na tieto účely v podstate tvrdili, že tieto kráľovské výnosy porušujú zásadu rovnosti zakotvenú v belgickej Ústave, keďže zavádzajú rozdielne zaobchádzanie medzi akcionármi, fyzickými osobami, družstiev, ktoré môžu využiť záručnú schému zavedenú uvedenými kráľovskými výnosmi, a akcionármi, fyzickými osobami, iných spoločností blízkyh finančnému sektoru, ktoré sú vylúčené z uvedenej schémy.
- 39 Raad van State (Štátna rada), ktorá sa domnieva, že uvedené kráľovské výnosy sa zakladajú na článku 36/24 zákona z 22. februára 1998, že teda patria medzi obmedzenia, ktoré zaviedol sám belgický zákonodarca, a že uvádzané rozdielne zaobchádzanie vyplýva z právnej normy, položila Grondwettelijk Hof (Ústavný súd, Belgicko) viaceré predbežné otázky týkajúce sa zlučiteľnosti tohto článku s belgickou Ústavou.
- 40 Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) v prvom rade uvádza, že Rada ministrov na účely odôvodnenia tohto rozdielného zaobchádzania tvrdí, že podiely schváleného družstva pôsobiaceho vo finančnom sektore sú podobné bankovým vkladom, pre ktoré smernica 94/19 ukladá členským štátom zaviesť systém ochrany. Spoločnosti skupiny ARCO, vedľajší účastníci konania pred Raad van State (Štátna rada), tvrdia, že článok 36/24 § 1 ods. 1 bod 3 zákona z 22. februára 1998 preberá túto smernicu, keďže podiely družstiev majú vlastnosti sporiaceho produktu.
- 41 Za týchto podmienok sa vnútroštátny súd domnieva, že na účely zistenia, či belgický zákonodarca mohol bez porušenia zásady rovnosti zakotvanej v belgickej Ústave splnomocniť kráľa zaviesť systém určený na to, aby sa okrem bankových vkladov ochránila hodnota podielov, ktoré vlastní fyzická osoba ako člen schváleného družstva pôsobiaceho vo finančnom sektore, treba zodpovedať otázku, či bol tento zákonodarca oprávnený, či dokonca povinný, tak konať na základe článku 2 smernice 94/19 prípadne v spojení s článkami 20 a 21 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a na základe všeobecnej zásady rovnosti zaobchádzania.
- 42 Pokiaľ ide v druhom rade o rozhodnutie Komisie z 3. júla 2014, Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) poznamenáva, že preskúvanie eventuálnej selektívnej povahy opatrenia na účely uplatnenia článku 107 ZFEÚ vykazuje určité analógie s preskúvaním dodržania zásady rovnosti a nediskriminácie

zaručených belgickou Ústavou. Tento súd spresňuje, že belgický štát a spoločnosti skupiny ARCO, ktoré pre ním napádajú platnosť tohto rozhodnutia, podali žaloby o neplatnosť proti tomuto rozhodnutiu na Všeobecný súd Európskej únie. Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že tvrdenia, ktoré mu predložili tieto spoločnosti, sú potvrdené a rozvinuté v rámci žalôb o neplatnosť, ktoré tieto spoločnosti podali na Všeobecný súd, na ktoré uvedené spoločnosti odkazujú.

- 43 V tejto súvislosti tie isté spoločnosti podľa Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) vytýkajú Komisii porušenie predovšetkým článku 107 ods. 1, článku 108 ods. 2 a článku 296 druhého odseku ZFEÚ, ako aj procesných pravidiel uplatniteľných v oblasti dôkazného bremena a vykonávania dôkazov, pričom sa dovolávajú dvoch dôvodov týkajúcich sa platnosti časti rozhodnutia z 3. júla 2014, ktorá kvalifikuje dotknuté opatrenie ako novú štátnu pomoc. Tvrdia jednak, že nezískali selektívnu výhodu a jednak, že uvedené opatrenie nemôže narušiť alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže, ani ovplyvniť obchody medzi členskými štátmi.
- 44 V rámci ich prvého žalobného dôvodu tieto spoločnosti po prvé spochybňujú záver Komisie, podľa ktorého sú príjemcovia štátnej pomoci konštatovanej v rozhodnutí z 3. júla 2014. Priami príjemcovia dotknutého opatrenia sú členmi schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore a spoločnosti Dexia, do ktorej spoločnosti skupiny ARCO investovali. Komisia však povolila pomoc poskytnutú spoločnosti Dexia.
- 45 Spoločnosti skupiny ARCO po druhé spochybňujú záver Komisie, podľa ktorého vyhlásenia z 10. októbra 2008 a z 21. januára 2009, ako aj kráľovský výnos zo 7. novembra 2011 predstavujú jediný a ten istý zásah štátu. V tejto súvislosti zdôrazňujú, že tlačová správa z 10. októbra 2008 ich menovite neoznačuje.
- 46 Tieto spoločnosti po tretie spochybňujú záver Komisie, podľa ktorého výhoda uvedených spoločností vyplýva zo skutočnosti, že ich členovia, fyzické osoby, mali od 10. októbra 2008 uistenie, že ich podiely chráni belgický štát. Komisia nepredložila dôkazy, ktoré preukazujú tento záver. Dotknuté opatrenie neposkytlo spoločnostiam skupiny ARCO lepší prístup na kapitálový trh. Vyhlásenia belgickej vlády z roku 2008 a 2009 nemali žiadny vplyv na konkurenčné postavenie týchto spoločností. Komisia sa okrem toho nemôže opierať o domnienku existencie výhody, keďže záruka poskytnutá belgickým štátom nebola ani neobmedzená ani bezplatná.
- 47 Spoločnosti skupiny ARCO po štvrté tvrdia, že dotknuté opatrenie nie je vôbec selektívne. Komisia neodôvodnila porovnanie, ktoré uskutočnila medzi finančnými družstvami na jednej strane a nefinančnými družstvami a inými finančnými spoločnosťami na strane druhej. Nepreukázala rozdielne zaobchádzanie medzi podnikmi, ktoré sa nachádzajú v porovnateľnej právnej a skutkovej situácii a porušila povinnosť odôvodnenia. Situácia finančným družstiev je špecifická, pokiaľ ide o ich akcionárov, ktorí pozostávajú z 99 % z malých vkladateľov, pokiaľ ide o existenciu schválenia, ktoré vylučuje akékoľvek špekulácie, pokiaľ ide o obmedzenia dividend, ktoré sa môžu poberať, a daňové zaobchádzanie s nimi, ktoré je porovnateľné so zaobchádzaním s príjmami zo sporiacich vkladov. V každom prípade prípadné rozdielne zaobchádzanie odôvodňuje povaha a všeobecná štruktúra dotknutého systému. V tejto súvislosti spoločnosti skupiny ARCO odkazujú na rozsudok z 8. septembra 2011, Paint Graphos a i. (C-78/08 až C-80/08, EU:C:2011:550).
- 48 Uvedené spoločnosti po piate tvrdia, že rozhodnutie z 3. júla 2014 nie je správne odôvodnené. Komisia neposkytla primerané odôvodnenie, pokiaľ ide o existenciu výhody.
- 49 Na podporu ich druhého žalobného dôvodu spoločnosti skupiny ARCO spochybňujú záver Komisie, podľa ktorého dotknuté opatrenie môže narušiť hospodársku súťaž. Komisia nemohla platne usúdiť, že kapitál schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore je dostupný poskytovateľom investičných produktov alebo schváleným nefinančným družstvám. Okrem toho tieto spoločnosti tvrdia, že Komisia nepodložila záver, podľa ktorého môžu byť ohrozené obchody medzi členskými štátmi.

- 50 S prihliadnutím na tieto tvrdenia sa vnútroštátny súd pýta na platnosť rozhodnutia z 3. júla 2014 vzhľadom na články 107 a 296 ZFEÚ.
- 51 Uvedený súd sa v treťom rade domnieva, že v prípade, že by Súdny dvor rozhodol, že toto rozhodnutie je neplatné z dôvodu, že Komisia správne neodôvodnila kvalifikáciu schémy upravenej v článku 36/24 § 1 ods. 1 bode 3 zákona z 22. februára 1998 ako novej štátnej pomoci, bolo by sa treba uistiť, že žiadna iná úvaha neumožňuje kvalifikovať uvedenú schému ako novú štátnu pomoc, ktorá mala byť Komisii oznámená na základe článku 108 ods. 3 ZFEÚ.
- 52 V štvrtom rade sa vnútroštátny súd domnieva, že v prípade, že by Súdny dvor mal rozhodnúť, že rozhodnutie z 3. júla 2014 je platné, treba určiť dátum, od ktorého sa dotknutá štátna pomoc začala poskytovať. Toto rozhodnutie daný dátum výslovne neurčuje. V tejto súvislosti tento súd poznamenáva jednak že z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že dotknutá záručná schéma bola Komisii oznámená listom zo 7. novembra 2011, a jednak, že kráľovský výnos z 3. marca 2011, na základe ktorého získal článok 36/24 § 1 ods. 1 bod 3 zákona z 22. februára 1998 silu právneho predpisu, nadobudol účinnosť 1. apríla 2011. Pokiaľ sa však nemožno domnievať, že uvedená štátna pomoc sa poskytla ku dňu prijatia alebo nadobudnutia účinnosti kráľovského výnosu z 3. marca 2011, existujú pochybnosti o otázke, či belgický štát nesplnil povinnosť stanovenú v článku 108 ods. 3 ZFEÚ. Uvedený článok 36/24 § 1 ods. 1 bod 3 totiž iba oprávňuje kráľa zaviesť dotknutú záručnú schému a táto záručná schéma bola skutočne poskytnutá až kráľovským výnosom zo 7. novembra 2011 na základe kráľovského výnosu z 10. októbra 2011. Okrem toho existujú pochybnosti o otázke, či Komisia mohla v odôvodnení 110 rozhodnutia z 3. júla 2014 dospieť k záveru, že všetky skutočnosti zakladajúce štátnu pomoc existovali najneskôr ku dňu prijatia kráľovského výnosu z 10. októbra 2011, avšak výhoda vytvorená dotknutým opatrením existovala už od oznámenia z 10. októbra 2008.
- 53 Podľa Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) napokon z rozhodnutia z 3. júla 2014 jasne nevyplýva, či sa Komisia domnievala, že dotknutá štátna pomoc sa začala poskytovať od dátumu prijatia alebo nadobudnutia účinnosti kráľovského výnosu z 3. marca 2011 alebo od skoršieho dátumu, alebo či sa táto inštitúcia domnievala, že uvedená pomoc sa začala poskytovať až po týchto dátumoch. V prvom z týchto prípadov treba potvrdiť, že článok 108 ods. 3 ZFEÚ bráni prijatiu tohto kráľovského výnosu. V druhom prípade by bolo treba overiť, či s prihliadnutím na obdobie, ktoré uplynulo od nadobudnutia účinnosti uvedeného kráľovského výnosu a prijatia kráľovských výnosov na jeho vykonanie, bránil článok 108 ods. 3 ZFEÚ prijatiu kráľovského výnosu z 3. marca 2011 v rozsahu, v akom toto ustanovenie vyžaduje, aby Komisia bola informovaná „v dostatočnom čase“.
- 54 Za týchto podmienok Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:
- „1. Treba články 2 a 3 smernice [94/19] prípadne v spojení s článkami 20 a 21 [Charty] a so všeobecnou zásadou rovnosti zaobchádzania, vykladať v tom zmysle, že
- a) ukladajú členským štátom povinnosť, aby podiely v schválených družstvách, ktoré pôsobia vo finančnom sektore, zabezpečili rovnakým spôsobom ako vklady,
 - b) bránia tomu, aby členský štát poveril subjekt, ktorý je čiastočne zodpovedný za zabezpečenie vkladov uvedených v tejto smernici, aby tiež zabezpečil hodnotu podielov fyzických osôb, ktoré sú členmi schváleného družstva pôsobiaceho vo finančnom sektore, až do sumy 100 000 eur?
2. Je [rozhodnutie z 3. júla 2014] zlučiteľné s článkami 107 a 296 ZFEÚ, pokiaľ sa tým záručná schéma, ktorá je predmetom tohto rozhodnutia, posúdi ako nová štátna pomoc?
3. Treba v prípade zápornej odpovede na druhú prejudiciálnu otázku, článok 107 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že schéma štátnej záruky, ktorá sa poskytuje fyzickým osobám, ktoré sú členmi schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore, predstavuje v zmysle článku 36/24 § 1 ods. 1 bodu 3 zákona z 22. februára 1998..., novú štátnu pomoc, ktorá musí byť oznámená Komisii...?

4. Je v prípade kladnej odpovede na druhú prejudiciálnu otázku to isté rozhodnutie Komisie zlučiteľné s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ, keď sa vykladá v tom zmysle, že treba vychádzať z predpokladu, že sporná štátna pomoc sa začala poskytovať pred 3. marcom 2011 alebo 1. aprílom 2011 alebo v jeden z týchto dní, alebo naopak, keď sa vykladá v tom zmysle, že treba vychádzať z predpokladu, že s poskytovaním uvedenej štátnej pomoci sa začalo k neskoršiemu dátumu?
5. Má sa článok 108 ods. 3 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že sa členskému štátu zakazuje prijať také opatrenie, akým je opatrenie uvedené v článku 36/24 § 1 bodu 3 zákona z 22. februára 1998..., ak sa na základe tohto opatrenia začne s poskytovaním štátnej pomoci, alebo ak predstavuje štátnu pomoc, ktorá sa už začala poskytovať a ešte nebola oznámená Komisii...?
6. Má sa článok 108 ods. 3 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že sa bez predchádzajúceho oznámenia Komisii... zakazuje členskému štátu prijať také opatrenie, akým je opatrenie uvedené v článku 36/24 § 1 bode 3 zákona z 22. februára 1998..., ak toto opatrenie predstavuje štátnu pomoc, ktorá sa ešte nezačala poskytovať?“

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti prejudiciálnych otázok

- 55 Niektorí účastníci konania uvedení v článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, ktorí podali pripomienky Súdnemu dvoru, vyjadrili pochybnosti o prípustnosti otázok položených vnútroštátnym súdom z dôvodu, že tieto nesúvisia s predmetom sporu vo veci samej. Z dôvodu, že tento spor patrí výlučne do pôsobnosti belgického ústavného práva, smernica 94/19, ako aj články 107 a 108 ZFEÚ sa naň nevzťahujú.
- 56 V tomto ohľade treba pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora v rámci spolupráce medzi týmto súdom a vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 267 ZFEÚ prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý musí niesť zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní pre vyhlásenie svojho rozsudku, ako aj dôležitosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto pokiaľ sa položené otázky týkajú výkladu práva Únie, je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť (rozsudky z 15. januára 2013, Križan a i., C-416/10, EU:C:2013:8, bod 53, ako aj z 5. marca 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 34, a citovaná judikatúra).
- 57 Z toho vyplýva, že pri otázkach týkajúcich sa práva Únie platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá žiadnu súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sa mu položili (rozsudky z 15. januára 2013, Križan a i. C-416/10, EU:C:2013:8, bod 54, ako aj z 30. mája 2013, Halaf, C-528/11, EU:C:2013:342, bod 29 a citovaná judikatúra).
- 58 V prejednávanom prípade z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) rozhoduje o otázke, či článok 36/24 § 1 ods. 1 bod 3 zákona z 22. februára 1998 porušuje zásadu rovnosti a nediskriminácie zaručenú článkami 10 a 11 belgickej Ústavy, keďže zavádza rozdielne zaobchádzanie medzi akcionármi, fyzickými osobami, schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore, a akcionármi, fyzickými osobami, iných spoločností pôsobiacich v tomto sektore.

- 59 Ako v podstate uviedla generálna advokátka v bodoch 30 a 31 svojich návrhov, tak z tohto rozhodnutia, ako aj z odpovede, ktorú poskytol vnútroštátny súd na žiadosť o vysvetlenie, ktorú mu zaslal Súdny dvor podľa článku 101 svojho rokovacieho poriadku, vyplýva, že tento súd sa domnieva, že predtým, ako rozhodne o súlade záručnej schémy na ochranu podielov individuálnych členov schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore, povolenej na základe článku 36/24 § 1 ods. 1 bode 3 zákona z 22. februára 1998, s belgickou Ústavou, musí overiť súlad tohto ustanovenia s právom Únie. Ak by sa tak ukázalo, že záručná schéma dotknutá vo veci samej bola uložená smernicou 94/19, mohlo by byť odôvodnené rozdielne zaobchádzanie medzi akcionármi fyzickými osobami schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore na jednej strane, a akcionármi fyzickými osobami iných spoločností pôsobiacich v tomto sektore na druhej strane. Ak by sa naopak ukázalo, že právo Únie bráni takej záručnej schéme z dôvodu, že nie je zlučiteľná s ustanoveniami smernice 94/19 alebo s článkami 107 a 108 ZFEÚ, nemohlo by byť rozdielne zaobchádzanie medzi týmito akcionármi odôvodnené.
- 60 Za týchto podmienok nie je zjavné, že by výklad práva Únie požadovaný vnútroštátnym súdom nemal žiadnu súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej.
- 61 Preto je potrebné vyhlásiť otázky predložené vnútroštátnym súdom za prípustné.

O prvej otázke

- 62 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 2 a 3 smernice prípadne v spojení s článkami 20 a 21 Charty a všeobecnou zásadou rovnosti zaobchádzania majú vykladať v tom zmysle, že ukladajú členským štátom povinnosť prijať záručnú schému podielov schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore, akými je schéma dotknutá vo veci samej, a v prípade zápornej odpovede, či bránia tomu, aby členský štát takú schému prijal.
- 63 Na základe článku 3 ods. 1 prvého pododseku smernice 94/19 členské štáty zabezpečia, aby na ich území bol zavedený a oficiálne uznaný jeden alebo viac systémov ochrany vkladov.
- 64 S cieľom posúdiť rozsah povinnosti, ktorú toto ustanovenie ukladá členským štátom na účely určenia, či táto povinnosť zahŕňa aj prijatie záručnej schémy podielov schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore, akými je schéma dotknutá vo veci samej, treba preskúmať, či tieto podiely patria do vecnej a osobnej pôsobnosti smernice 94/19.
- 65 Pokiaľ ide v prvom rade o vecnú pôsobnosť smernice 94/19, zo samotného názvu tejto smernice vyplýva, že sa týka systémov ochrany „vkladov“. Podľa článku 1 bodu 1 prvého pododseku uvedenej smernice sa na jej účely pod „vkladom“ rozumie jednak aktívny zostatok, ktorý vznikne z peňažných prostriedkov ponechaných na účte alebo z dočasných úložiek vyplývajúcich z bežných bankových činností, ktoré musí úverová inštitúcia splatiť v zmysle platných zákonných a zmluvných podmienok, ako aj jednak z pohľadávok potvrdených listinou vydanou touto inštitúciou.
- 66 Pritom zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že podiely takých spoločností, akými sú schválené družstvá pôsobiace vo finančnom sektore dotknuté vo veci samej, nepatria pod túto definíciu. Ako to uviedla generálna advokátka v bode 40 svojich návrhov, zdá sa totiž, že v prípade takýchto podielov ide v podstate o účasť na vlastnom imaní spoločnosti, zatiaľ čo vklady upravené v smernici 94/19 sa vyznačujú tým, že patria ku kapitálovej pôžičke úverovej inštitúcie.
- 67 Navyše, ak sa majú vklady na základe definície poskytnutej v článku 1 prvom pododseku smernice 94/19 splatiť ich majiteľom v zmysle platných zákonných a zmluvných podmienok, suma získaná v prípade, ak majiteľ vyberie podiely schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore

dotknutých v konaní vo veci samej, odzrkadľuje vývoj výnosov týchto spoločností. Nadobudnutie takých podielov sa tak viac podobá kúpe akcie, na ktorú sa podľa smernice 94/19 nevzťahuje záruka, ako na vklad na bankový účet.

- 68 Navyše v rozpore s názorom, ktorý sa zdá, že zastáva belgická vláda, podiely schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore, akými sú tie dotknuté v konaní vo veci samej, nemožno postaviť na roveň podielom v britských a írskych stavebných spoločnostiach, ktoré sa považujú za vklady v súlade s článkom 1 bodom 1 druhým pododsekom smernice 94/19.
- 69 Jednak sa totiž toto konkrétne rozšírenie pojmu „vklad“ týka už len na základe svojho znenia výlučne podielov britských a írskych stavebných spoločností, a nie podielov belgických schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore. Žiadna skutočnosť zo znenia alebo genézy článku 1 bodu 1 druhého pododseku smernice 94/19 nenaznačuje, že cieľom tohto ustanovenia je zahrnúť iné finančné nástroje ako tie, ktoré sú v ňom výslovne uvedené. Uvedené ustanovenie jednak výslovne vylučuje z uvedeného rozšírenia podiely týchto stavebných spoločností, ktoré majú kapitálovú povahu. Podiely schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore, akými sú tie v konaní vo veci samej, totiž predstavujú, ako vyplýva z bodu 66 tohto rozsudku, účasť na vlastnom imaní spoločnosti.
- 70 Pokiaľ ide v druhom rade o osobnú pôsobnosť smernice 94/19, treba uviesť, že dva druhy vkladov upravené v článku 1 bode 1 prvom pododseku tejto smernice majú spoločné to, že sa uskutočňujú v úverovej inštitúcii. Preto s cieľom zaistiť, aby sa podiely schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore mohli považovať za „vklady“ v zmysle smernice 94/14, je v každom prípade nevyhnutné, aby sa tieto spoločnosti mohli považovať za „úverové inštitúcie“ v zmysle tejto smernice.
- 71 V tejto súvislosti článok 1 bod 4 smernice 94/19 vymedzuje pojem „úverová inštitúcia“ ako podniky, ktorých činnosť spočíva v prijímaní vkladov alebo iných splatiteľných peňažných prostriedkov od verejnosti a poskytovaní úverov na ich vlastný účet. Ani z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, ani z pripomienok predložených Súdnemu dvoru nevyplýva, že činnosť uvedených spoločností spočíva v poskytovaní úverov na ich vlastný účet. Nezdá sa, že by také spoločnosti prijímali vklady od verejnosti alebo ako banky poskytovali pravidelné úvery na ich vlastný účet.
- 72 Z toho vyplýva, že podiely schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore, akými sú podiely dotknuté v konaní vo veci samej, nepatria ani do vecnej, ani do osobnej pôsobnosti smernice 94/19. Nemožno sa preto domnievať, že článok 3 ods. 1 prvý pododsek smernice 94/19 ukladá členským štátom povinnosť prijať záručnú schému pre podiely schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore, ako je schéma dotknutá v konaní vo veci samej.
- 73 Tento záver nie je spochybnený s prihliadnutím na všeobecnú zásadu rovnosti zaobchádzania, ktorú vnútroštátny tiež uvádza vo svojej prvej otázke.
- 74 Súdny dvor v tomto ohľade rozhodol, že zásada rovnosti zaobchádzania predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie zakotvenú v článkoch 20 a 21 Charty, ktorá vyžaduje, aby sa v porovnateľných situáciách nepostupovalo rozdielne a v rozdielnych rovnako, ak takýto postup nie je objektívne odôvodnený (pozri najmä rozsudok zo 14. septembra 2010, Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals/Komisia a i, C-550/07 P, EU:C:2010:512, body 54 a 55, ako aj citovanú judikatúru).
- 75 Ako totiž vyplýva z bodov 65 až 72 tohto rozsudku a ako to uviedla generálna advokátka v bode 49 svojich návrhov, podiely v schválených družstvách pôsobiacich vo finančnom sektore, ako sú tie dotknuté v konaní vo veci samej, sa vzhľadom na predmet ochrany vkladov v zmysle práva Únie podstatne odlišujú od klasických vkladov v prípade úverových inštitúcií, aj keď sa v niektorých aspektoch – napríklad vzhľadom na ich zdaňovanie, reguláciu prostredníctvom belgického štátu a ich obľúbenosť u verejnosti – môžu podobáť klasickým sporiacim produktom.

- 76 Treba preto preskúmať otázku, či smernica 94/19 bráni tomu, aby členský štát prijal záručnú schému, pokiaľ ide o podiely schválených družstiev pôsobiach vo finančnom sektore, akými sú tie dotknuté v konaní vo veci samej.
- 77 V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa článku 2 druhej zarážky smernice 94/19 sú z náhrad prostredníctvom systémov ochrany vkladov vylúčené všetky listiny, ktoré by patrili pod definíciu „vlastné finančné zdroje“ v článku 2 smernice 89/299.
- 78 Článok 2 smernice 89/299 sa totiž týka len nekonsolidovaných vlastných zdrojov „úverových inštitúcií“, ktoré sú definované na základe článku 1 ods. 2 tejto smernice s odkazom na článok 1 smernice 77/780, zmenenej a doplnenej smernicou 86/524, ako podnikov, ktorých činnosť spočíva v prijímaní vkladov alebo iných splatiteľných peňažných prostriedkov od verejnosti a poskytovaní úverov na ich vlastný účet. Táto definícia je okrem iného zhodná s definíciou nachádzajúcou sa v článku 1 bode 4 smernice 94/19.
- 79 Ako však vyplýva z bodu 71 tohto rozsudku, schválené družstvá pôsobiace vo finančnom sektore, ako sú tie dotknuté v konaní vo veci samej, nepatria pod túto definíciu úverových inštitúcií.
- 80 V tomto kontexte treba uviesť, že článok 57 smernice 2006/48, ktorý nahradil smernicu 89/299, sa tiež týka nekonsolidovaných vlastných zdrojov „úverových inštitúcií“, ktoré sú tiež definované v článku 4 bode 1 prvej z týchto smerníc rovnako ako úverové inštitúcie uvedené v smernice 94/19.
- 81 Za týchto podmienok rozšírenie záručnej schémy vkladov, akou je tá upravená v belgickom práve, na podiely schválených družstiev pôsobiach vo finančnom sektore, akými sú tie dotknuté v konaní vo veci samej, sa samo osebe nejaví ako nezlučiteľné s článkom 2 druhou zarážkou smernice 94/19.
- 82 Tento výklad je podporený okolnosťou, že smernica 94/19, ako vyplýva z jej ôsmeho, šestnásteho a osemnásteho odôvodnenia, iba zosúladzuje minimálnu úroveň v oblasti ochrany vkladov.
- 83 Hoci tak ustanovenia smernice 94/19 nebránia členským štátom rozšíriť záručnú schému vkladov stanovenú v ich vnútroštátnom práve v súlade s uvedenými ustanoveniami na podiely schválených družstiev pôsobiach vo finančnom sektore, také rozšírenie nemôže narušiť užitočný účinok systému ochrany vkladov, ktorý sa musí podľa uvedenej smernice zaviesť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. novembra 2006, Lidl Italia, C-315/05, EU:C:2006:736, bod 48), ani porušiť ustanovenia Zmluvy o FEÚ, predovšetkým články 107 a 108 ZFEÚ.
- 84 Ako to v podstate uviedla generálna advokátka v bode 58 svojich návrhov, nemožno vylúčiť, že k narušeniu užitočného účinku ochrany vkladov uloženej právom Únie dôjde, ak členský štát stanoví vo svojom vnútroštátnom systéme ochrany vkladov značne väčší rozsah rizík, ktoré priamo nesúvisia s účelom tohto systému. Čím vyššie sú totiž riziká, ktoré sa majú poistiť, tým rozdrobenejšia je ochrana vkladov a o to menej môže systém ochrany vkladov – pri v podstate rovnakých prostriedkoch – prispieť k uskutočneniu cieľa smernice 94/19, ktorý spočíva, ako vyplýva z jej odôvodnenia 1, v napomáhaní zosúladeného rozvoja činnosti úverových inštitúcií a zvyšovaní stability bankového systému a ochrane vkladateľov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. septembra 2015, Surmačs, C-127/14, EU:C:2015:522, bod 21).
- 85 Prináleží preto vnútroštátnemu súdu overiť, či prijatie záručnej schémy, pokiaľ ide o podiely v schválených družstvách pôsobiach vo finančnom sektore, ako sú tie dotknuté v konaní vo veci samej, môže narušiť užitočný účinok systému ochrany vkladov upravený belgickým právom v súlade so smernicou 94/19.
- 86 V tejto súvislosti musí vnútroštátny súd predovšetkým zohľadniť okolnosť, že z prijatia takej schémy týkajúcej sa podielov v schválených družstvách pôsobiach vo finančnom sektore, ako sú tie dotknuté v konaní vo veci samej, má v prejednávacom prípade prospech veľký počet malých investorov

belgického systému ochranu vkladov, ako aj okolnosť, že spoločnosti skupiny ARCO, ktoré pristúpili k tejto záručnej schéme krátko pred zavedením ochrany, ktorú stanovuje, v minulosti k jej financovaniu neprispievali.

- 87 S prihliadnutím na všetky vyššie uvedené úvahy treba na prvú otázku odpovedať, že články 2 a 3 smernice 94/19 sa majú vykladať v tom zmysle, že neukladajú členským štátom povinnosť prijať záručnú schému podielov schválených družstiev pôsobiach v finančnom sektore, ako je schéma dotknutá v konaní vo veci samej, ani nebránia tomu, aby členský štát takú schému zaviedol, ak táto schéma nenaruší užitočný účinok systému ochrany vkladov, ktorého prijatie ukladá členským štátom táto smernica, čo prináleží preskúmať vnútroštátnemu súdu, a ak je v súlade so Zmluvou o FEÚ, najmä s článkami 107 a 108 ZFEÚ.

O druhej otázke

- 88 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či rozhodnutie z 3. júla 2014 porušuje jednak článok 107 ZFEÚ a jednak článok 296 ZFEÚ, pokiaľ toto rozhodnutie kvalifikuje záručnú schému podielov schválených družstiev pôsobiach v finančnom sektore ako novú štátnu pomoc.
- 89 Pokiaľ ide v prvom rade o článok 107 ZFEÚ treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry vyžaduje kvalifikácia štátnej pomoci v zmysle tohto ustanovenia splnenie všetkých týchto podmienok. Po prvé musí ísť o intervenciu zo strany štátu alebo prostredníctvom štátnych prostriedkov. Po druhé táto intervencia musí byť spôsobilá ovplyvniť obchod medzi štátmi. Po tretie musí priniesť príjemcovi výhodu. Po štvrté musí narušať alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže (pozri najmä rozsudky z 10. júna 2010, Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-140/09, EU:C:2010:335, bod 31, a z 29. marca 2012, 3M Italia, C-417/10, EU:C:2012:184, bod 37).
- 90 Hoci skutočnosť, že systém ochrany vkladov schválených družstiev pôsobiach v finančnom sektore dotknutých v konaní vo veci samej možno pripísať štátu a že sú naň uvoľnené štátne prostriedky, nie je ako taká spochybnená, spoločnosti skupiny ARCO a belgická vláda sa však domnievajú, že tri ďalšie podmienky umožňujúce kvalifikovať túto schému ako „štátnu pomoc“ splnené nie sú. Spochybňujú totiž skutočnosť, že uvedená schéma poskytuje selektívnu výhodu spoločnostiam skupiny ARCO, ktorá ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi a naruša hospodársku súťaž. Treba tak preskúmať, či tieto tri podmienky sú splnené na účely určenia, či Komisia mohla v rozhodnutí z 3. júla 2014 platne kvalifikovať túto schému ako „štátnu pomoc“.
- 91 Pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa výhody poskytnutej záručnou schémou podielov schválených družstiev pôsobiach v finančnom sektore dotknutých v konaní vo veci samej spoločnostiam skupiny ARCO, treba po prvé konštatovať, že v odôvodneniach 82 až 84 rozhodnutia z 3. júla 2014 sa Komisia domnievala, že ARCO bol jediným skutočným príjemcom tejto schémy.
- 92 Podľa spoločností skupiny ARCO nie je uvedená schéma poskytnutá im, ale jej cieľom je zvýhodniť členov, fyzické osoby, schválených družstiev pôsobiach v finančnom sektore, ako aj spoločnosti Dexia, ktorej jedným z hlavných akcionárov bola táto skupina a k záchrane ktorej mala záručná schéma podielov schválených družstiev pôsobiach v finančnom sektore dotknutých v konaní vo veci samej prispieť.
- 93 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že za pomoc sa považujú intervencie, ktoré sú bez ohľadu na formu spôsobilé priamo alebo nepriamo zvýhodniť podniky alebo ktoré treba považovať za ekonomickú výhodu, ktorú by prijímajúci podnik za normálnych trhových podmienok nezískal (pozri najmä rozsudky z 8. mája 2013, Libert a i., C-197/11 a C-203/11, EU:C:2013:288, bod 83, ako aj z 3. apríla 2014, Francúzsko/Komisia, C-559/12 P, EU:C:2014:217, bod 94 a citovanú judikatúru).

- 94 Ako to totiž uviedla generálna advokátka v bodoch 74 až 76 svojich návrhov, pre skupinu ARCO nepochybne vyplýva výhoda zo záručnej schémy podielov schválených družstiev pôsobiach vo finančnom sektore dotknutých v konaní vo veci samej, o ktorú navyše spoločnosti skupiny ARCO, na rozdiel od iných schválených družstiev pôsobiach vo finančnom sektore, požiadali a následne im bola poskytnutá. Skupina ARCO bola totiž prostredníctvom tejto záručnej schémy uchránená pred hroziacim odchodom súkromných investorov zo spoločností tejto skupiny a zároveň postavená do situácie spolupracovať na v tom čase plánovanej rekapitalizácii banky Dexia ako hlavná akcionárka.
- 95 Okolnosť, že iné dotknuté osoby, konkrétne súkromní majitelia podielov v spoločnostiach skupiny ARCO, ako aj banka Dexia, mohli tiež požívať určité výhody na základe uvedenej záručnej schémy, nemôže sama osebe vylúčiť, že uvedenú skupinu treba považovať za jej príjemcu.
- 96 Po druhé treba pripomenúť, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ zakazuje pomoc, „ktorá zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru“, teda selektívnu pomoc (rozsudky z 28. júla 2011, Mediaset/Komisia, C-403/10 P, neuverejnený, EU:C:2011:533, bod 36, a zo 14. januára 2015, Eventech, C-518/13, EU:C:2015:9, bod 54).
- 97 V prejednávanom prípade, hoci sa Komisia v odôvodnení 101 rozhodnutia z 3. júla 2014 domnievala, že záručná schéma podielov schválených družstiev pôsobiach vo finančnom sektore dotknutých v konaní vo veci samej predstavuje „jednoznačne selektívne“ opatrenie, spoločnosti skupiny ARCO spochybňujú selektívnu povahu tejto záručnej schémy.
- 98 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že článok 107 ods. 1 ZFEÚ ukladá, aby sa určilo, či je v rámci daného právneho režimu vnútroštátne opatrenie spôsobilé zvýhodniť „určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovarov“ oproti iným, ktorí by sa vzhľadom na cieľ sledovaný týmto režimom nachádzali v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii (rozsudky z 28. júla 2011, Mediaset/Komisia, C-403/10 P, neuverejnený, EU:C:2011:533, bod 36; zo 14. januára 2015, Eventech, C-518/13, EU:C:2015:9, bod 55; z dnešného dňa, Komisia/Hansestadt Lübeck, C-524/14 P, bod 41, a z dnešného dňa, Komisia/World Duty Free Group a i., C-20/15 P a C-21/15 P, bod 54).
- 99 Ako vyplýva z bodov 65 až 83 tohto rozsudku, Belgické kráľovstvo rozšírilo systém ochrany vkladov upravený v belgickom práve na podiely schválených družstiev pôsobiach vo finančnom sektore, akými sú tie dotknuté v konaní vo veci samej. Prospech z tejto záručnej schémy poskytuje ekonomickú výhodu týmto spoločnostiam v porovnaní s inými hospodárskymi subjektmi, ktoré ponúkajú na predaj svoje podiely vo forme akcií, pričom nie sú príjemcovia takej záručnej schémy.
- 100 Ako totiž v podstate uviedla generálna advokátka v bode 81 svojich návrhov, schválené družstvá pôsobiace vo finančnom sektore, akými sú spoločnosti skupiny ARCO, sú, pokiaľ ide o cieľ sledovaný záručnou schémou vkladov, ktorý pozostáva, ako vyplýva z prvého odôvodnenia smernice 94/19, z napomáhania ochrany vkladateľov v prípade, že by sa ich vklady v úverových inštitúciách stali nedostupné, a zo zvyšovania stability bankového systému, v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii, napriek istým osobitostiam vyplývajúcim z právnej formy uvedených spoločností, so situáciou iných hospodárskych subjektov, či ide alebo nejde o družstvá, ktoré svoje obchodné podiely ponúkajú na predaj vo forme akcií, a ponúkajú tak verejnosti určitý druh majetkovej investície, ktorá v zásade nespadá pod ochranu vkladov.
- 101 Rozšírenie záručnej schémy upravenej v belgickom práve na podiely schválených družstiev pôsobiach vo finančnom sektore má preto za následok poskytnutie ekonomickej výhody týmto spoločnostiam v porovnaní s inými hospodárskymi subjektmi, ktoré sa, pokiaľ ide o cieľ sledovaný touto schémou, nachádzajú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii so situáciou uvedených družstiev a má tak selektívnu povahu.

- 102 Pokiaľ ide o podmienky týkajúce sa vplyvu záručnej schémy podielov schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore dotknutých v konaní vo veci samej na obchod medzi členskými štátmi a na skreslenie hospodárskej súťaže, ktoré táto schéma môže spôsobiť, treba pripomenúť, že na účely kvalifikovania vnútroštátneho opatrenia ako štátnej pomoci sa nemusí zistiť skutočný vplyv predmetnej pomoci na obchod medzi členskými štátmi a skutočné skreslenie hospodárskej súťaže, ale len preskúmať, či uvedená pomoc môže tento obchod ovplyvniť a narušiť hospodársku súťaž (rozsudky z 29. apríla 2004, *Taliano/Komisia*, C-372/97, EU:C:2004:234, bod 44; z 15. decembra 2005, *Unicredito Italiano*, C-148/04, EU:C:2005:774, bod 54, a z 19. marca 2015, *OTP Bank*, C-672/13, EU:C:2015:185, bod 54).
- 103 V prejednávacom prípade sa po prvé zdá, že Komisia sa mohla v odôvodnení 108 rozhodnutia z 3. júla 2014 domnievať, že vďaka záručnej schéme dotknutej v konaní vo veci samej sa skupine ARCO podarilo dlhšie si udržať podiel na trhu a zaznamenala odlev kapitálu až neskôr a na nižšej úrovni, než odlev, ktorý by zaznamenala v prípade, ak by nebola príjemcom tejto schémy, a preto ostatné subjekty, ktoré museli čeliť konkurencii na základe vlastných schopností a nemohli sa spoliehať na uvedenú záručnú schému, nemohli využiť kapitál, ktorý by bol k dispozícii na investovanie.
- 104 Po druhé, ak pomoc, ktorú členský štát poskytne, posilňuje v rámci obchodu medzi členskými štátmi postavenie jedného podniku voči iným konkurujúcim podnikom, treba na tieto konkurujúce podniky hľadieť ako na ovplyvnené pomocou (pozri najmä rozsudky z 10. januára 2006, *Cassa di Risparmio di Firenze a i.*, C-222/04, EU:C:2006:8, bod 141, ako aj z 8. mája 2013, *Libert a i.*, C-197/11 až C-203/11, EU:C:2013:288, bod 77). V tejto súvislosti nie je nevyhnutné, aby sa podnik príjemca pomoci sám zúčastňoval na obchode medzi členskými štátmi. Ak totiž členský štát poskytne podniku pomoc, činnosť v rámci štátu možno udržať alebo zvýšiť s takým následkom, že sa šance podnikov so sídlom v iných členských štátoch vstúpiť na trh tohto členského štátu znížia (rozsudok z 8. mája 2013, *Libert a i.*, C-197/11 a C-203/11, EU:C:2013:288, bod 78 a citovaná judikatúra).
- 105 Súdny tvor tiež rozhodol, že okolnosť, že hospodárske odvetvie, akým sú finančné služby, bolo predmetom významného liberalizačného procesu na úrovni Únie, ktorý podnietil rozvoj hospodárskej súťaže, ktorá mohla byť dôsledkom už voľného pohybu kapitálu stanoveného v Zmluve, môže charakterizovať skutočný alebo možný vplyv pomoci na obchod medzi členskými štátmi (pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. januára 2006, *Cassa di Risparmio di Firenze a i.*, C-222/04, EU:C:2006:8, body 142 a 145, ako aj z 5. marca 2015, *Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português*, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 51).
- 106 Okolnosť, na ktorú sa odvolávajú belgická vláda a spoločnosti skupiny ARCO, že hodnota podielov, ktoré vlastní členovia fyzické osoby schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore, je vo všeobecnosti nižšieho rozsahu, nemôže vylúčiť, že záručná schéma dotknutá v konaní vo veci samej narúša hospodársku súťaž a ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.
- 107 Účinky záručnej schémy dotknutej vo veci samej na hospodársku súťaž a na obchod medzi členskými štátmi treba totiž posúdiť so zreteľom na súhrn všetkých jej podielov na schválených družstvách pôsobiacich vo finančnom sektore a nie so zreteľom na poistený majetok jednotlivého člena fyzickej osoby. V každom prípade podľa judikatúry Súdneho dvora, ani relatívne nižší rozsah pomoci, ani relatívne malá veľkosť zvýhodneného podniku nevylučuje od začiatku možnosť ovplyvnenia obchodu medzi členskými štátmi (rozsudky z 24. júla 2003, *Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415, bod 81, ako aj zo 14. januára 2015, *Eventech*, C-518/13, EU:C:2015:9, bod 68).
- 108 Z toho vyplýva, že Komisia sa oprávnenne mohla domnievať, že podmienky súvisiace so skreslením hospodárskej súťaže a so skutočnosťou, že obchod medzi členskými štátmi je ovplyvnený, boli v prejednávacom prípade splnené.

- 109 Pokiaľ ide v druhom rade o článok 296 ZFEÚ, vnútroštátny súd sa v podstate pýta, či kvalifikácia záručnej schémy dotknutej v konaní vo veci samej ako „štátna pomoc“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ je v rozhodnutí z 3. júla 2014 dostatočne odôvodnená.
- 110 Ako vyplýva z ustálenej judikatúry Súdneho dvora, odôvodnenie vyžadované článkom 296 ZFEÚ musí byť prispôbené povahe dotknutého aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt prijala, umožňujúce dotknutým osobám pochopiť dôvody prijatia opatrenia a príslušnému súdu preskúmať ho (rozsudky z 15. apríla 2008, Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, bod 79, ako aj z 5. marca 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 44).
- 111 Keďže kvalifikácia „štátnej pomoci“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ vyžaduje splnenie všetkých podmienok uvedených v tomto ustanovení, rozhodnutie Komisie obsahujúce takéto označenie musí uvádzať dôvody, na základe ktorých sa táto inštitúcia domnieva, že dotknuté štátne opatrenie spĺňa všetky uvedené podmienky (rozsudok z 5. marca 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 45 a citovaná judikatúra).
- 112 V prejednávanej veci spĺňa rozhodnutie z 3. júla 2014 tieto požiadavky.
- 113 Treba totiž konštatovať, že toto rozhodnutie je z právneho hľadiska dostatočne odôvodnené, keďže vo svojich odôvodneniach 91 až 110 jasným a jednoznačným spôsobom uvádza dôvody, na základe ktorých Komisia rozhodla, že splnenie všetkých podmienok uvedených v článku 107 ods. 1 ZFEÚ bolo v prejednávanom prípade overené.
- 114 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že sa nevyžaduje, aby v odôvodnení boli presne uvedené všetky relevantné právne a skutkové okolnosti, keďže otázka, či odôvodnenie aktu spĺňa požiadavky článku 296 ZFEÚ, sa má posudzovať nielen s prihliadnutím na jeho znenie, ale tiež s prihliadnutím na jeho kontext, ako aj na všetky právne predpisy upravujúce dotknutú oblasť (pozri v tomto zmysle rozsudky z 24. novembra 2005, Taliansko/Komisia, C-138/03, C-324/03 a C-431/03, EU:C:2005:714, bod 55, ako aj z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 94).
- 115 Navyše, ako to uviedla Komisia, sa zdá, že cieľom niektorých tvrdení vznesených spoločnosťami skupiny ARCO na podporu údajného nedostatku odôvodnenia, ako sú uvedené v rozhodnutí vnútroštátneho súdu, je skôr spochybniť dôvodnosť rozhodnutia z 3. júla 2014 ako jeho odôvodnenie. To isté platí o tvrdeniach vznesených týmito spoločnosťami proti judikatúre citovanej Komisiou na podporu existencie výhody, ako aj o tvrdeniach vznesených uvedenými spoločnosťami, pokiaľ ide o podmienky súvisiace so skreslením hospodárskej súťaže a so skutočnosťou, že obchod medzi členskými štátmi je ovplyvnený.
- 116 Súdny dvor však rozhodol, že povinnosť odôvodniť akty Únie stanovená v článku 296 druhom odseku ZFEÚ je podstatnou formálnou náležitosťou, ktorú treba odlíšiť od otázky dôvodnosti odôvodnenia, ktorá patrí pod otázku materiálnej zákonnosti sporného aktu (pozri rozsudok zo 17. septembra 2015, Total/Komisia, C-597/13 P, EU:C:2015:613, bod 18 a citovanú judikatúru).
- 117 Z toho vyplýva, že z preskúmania druhej otázky nevyplývala žiadna skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť rozhodnutia z 3. júla 2014.

O tretej otázke

- 118 Vzhľadom na odpoveď na druhú otázku nie je potrebné odpovedať na tretiu otázku.

O štvrtej až šiestej otázke

- 119 Svojou štvrtou až šiestou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate jednak pýta, či sa má článok 108 ods. 3 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni poskytnutiu záručnej schémy dotknutej v konaní vo veci samej, a jednak, či rozhodnutie z 3. júla 2014 porušuje toto ustanovenie, pokiaľ ide o dátum, ku ktorému sa Komisia domnieva, že sa ňou konštatovaná štátna pomoc začala poskytovať.
- 120 Treba pripomenúť, že článok 108 ods. 3 prvá veta ZFEÚ stanovuje povinnosť členských štátov oznámiť zámery v súvislosti s poskytnutím alebo upravením štátnej pomoci. V súlade s článkom 108 ods. 3 poslednou vetou ZFEÚ členský štát, ktorý má v úmysle poskytnúť pomoc, nemôže vykonať navrhované opatrenia, pokiaľ Komisia vo veci nerozhodla s konečnou platnosťou. Účelom zákazu stanoveného v uvedenom ustanovení je zabezpečiť, aby účinky pomoci nenastali predtým, ako mohla Komisia v primeranej lehote podrobne preskúmať plán pomoci a prípadne začať konanie uvedené v článku 108 ods. 2 ZFEÚ (rozsudok z 5. marca 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 57 a citovaná judikatúra).
- 121 Článok 108 ods. 3 ZFEÚ takto stanovuje preventívny dohľad týkajúci sa plánov poskytnutia novej pomoci (pozri rozsudky z 11. decembra 1973, Lorenz, 120/73, EU:C:1973:152, bod 2; z 21. novembra 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 25, ako aj z 5. marca 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 58).
- 122 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že opatrenie pomoci, ktoré je vykonané v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi z článku 108 ods. 3 ZFEÚ, je protiprávne (rozsudok z 5. marca 2015, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, bod 59 a citovaná judikatúra).
- 123 V prejednávacom prípade z odôvodnenia 1 rozhodnutia z 3. júla 2014 vyplýva, že záručná schéma dotknutá v konaní vo veci samej bola Komisii oznámená až 7. novembra 2011, teda k dátumu, keď na základe kráľovského výnosu z toho istého dňa bola prijatá žiadosť na ochranu majetku spoločností skupiny ARCO touto záručnou schémou.
- 124 Nemožno sa domnievať, že oznámenie uskutočnené v tak pokročilom štádiu sa udialo „v dostatočnom čase“ v zmysle článku 108 ods. 3 ZFEÚ.
- 125 Je pravda, že odôvodnenie 110 rozhodnutia z 3. júla 2014, ktoré uvádza, že konštitutívne prvky štátnej pomoci boli zavedené najneskôr v čase prijatia kráľovského výnosu z 10. októbra 2011, avšak výhoda vytvorená záručnou schémou dotknutou v konaní vo veci samej existovala už po oznámení zavedenia tohto opatrenia belgickou vládou 10. októbra 2008, neumožňuje jednoznačne určiť dátum, ku ktorému sa Komisia domnieva, že sa záručná schéma dotknutá v konaní vo veci samej začala poskytovať.
- 126 Bez toho, aby bolo potrebné určiť, či sa štátna pomoc konštatovaná v rozhodnutí z 3. júla 2014 začala poskytovať už pri jej prvom oznámení prostredníctvom tlačovej správy belgickej vlády z 10. októbra 2008 alebo až kráľovským výnosom zo 7. novembra 2011, alebo dokonca v niektorý deň uvedený vnútroštátnym súdom, spadajúci medzi tieto dva dátumy, treba konštatovať, že v rozsahu, v akom príjemcom záručnej schémy dotknutej v konaní vo veci samej vzniklo právo na prijatie do uvedenej schémy najneskôr kráľovským výnosom zo 7. novembra 2011, k oznámeniu tejto schémy k tomuto dátumu v každom prípade došlo až vtedy, keď už štátna pomoc nebola v štádiu „zámeru“ v zmysle článku 108 ods. 3 ZFEÚ. Ako to uviedla generálna advokátka v bode 118 svojich návrhov, princíp preventívnej kontroly Komisiou bol preto opomenutý.
- 127 Z toho vyplýva, že Komisia mohla v každom prípade oprávnene v odôvodnení 143 rozhodnutia z 3. júla 2014 dospieť k záveru, že záručnú schému dotknutú v konaní vo veci samej „poskytlo Belgické [kráľovstvo] nezákonne v rozpore s článkom 108 ods. 3 [ZFEÚ]“.

- ¹²⁸ S prihliadnutím na vyššie uvedené úvahy treba na štvrtú až šiestu otázku odpovedať tak, že článok 108 ods. 3 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni záručnej schéme, ako je tá dotknutá v konaní vo veci samej v rozsahu, v akom sa začala poskytovať v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi z tohto ustanovenia.
- ¹²⁹ Z preskúmania týchto otázok nevyplývala žiadna skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť rozhodnutia z 3. júla 2014.

O trovách

- ¹³⁰ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. Články 2 a 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/19/ES z 30. mája 1994 o systémoch ochrany vkladov, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/1/ES z 9. marca 2005, sa majú vykladať v tom zmysle, že neukladajú členským štátom povinnosť prijať záručnú schému podielov schválených družstiev pôsobiacich vo finančnom sektore, ako je schéma dotknutá v konaní vo veci samej, ani nebránia tomu, aby členský štát takú schému zaviedol, ak táto schéma nenaruší užitočný účinok systému ochrany vkladov, ktorého prijatie ukladá členským štátom táto smernica, čo prináleží preskúmať vnútroštátnemu súdu, a ak je v súlade so Zmluvou o FEÚ, najmä s článkami 107 a 108 ZFEÚ.
2. Z preskúmania prejudiciálnych otázok, ktoré položil Grondwettelijk Hof (Ústavný súd, Belgicko), nevyplývala žiadna skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť rozhodnutia Komisie 2014/686/EÚ z 3. júla 2014 o štátnej pomoci SA.33927 (12/C) (ex 11/NN), ktorú poskytlo Belgicko – Záručná schéma na ochranu podielov individuálnych členov finančných družstiev.
3. Článok 108 ods. 3 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni záručnej schéme, ako je tá dotknutá v konaní vo veci samej v rozsahu, v akom sa začala poskytovať v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi z tohto ustanovenia.

Podpisy